

**Protokoll nr 6 fört vid äldrenämndens
sammanträde tisdagen den 15 maj 2018****Tidpunkt:**

Kl. 16.00-16:55

Plats:

Stadshuset, plan 1, Bråvallasalen

Paragrafer 1-18, omedelbart justerade: §§ 7-8 och § 10.

Justerat, den 21 maj 2018

Torun Boucher (V)
Ordförande

Michaela Hollis (KD)
Vice ordförande

Närvarande:

Se sid 2 i protokollet

Närvarande

Ledamöter

Torun Boucher (V), ordförande
Michaela Hollis (KD), vice ordförande
Mirja Räihä (S)
Bo Hansson (S)
Gisela Norrman (S)
Sven Britton (S)
Eivor Karlsson (MP)
Anders Ödmark (MP)
Dennis Wedin (M)
Anita Lundin (M)
Ann-Katrin Åslund (L)

Ersättare:

Catarina Carbell (S)
Magnus Grönlund (S)
Kerstin Mannerqvist (S)
Kerstin Allergren (MP)
Halit Azizoglu (MP)
Erik Vallström (Fi)
Yvonne Riddervik (M)
Johan Hjelm (L)
Alfred Askeljung (C)
Britt Westerlind (KD)

Förhinder:

Ledamöterna: Alexandra Grimfors (M) och Elisabeth Bäckström (M).

Ersättarna: Maria Elena Gonzales (V), Thomas Linn (M) och Johan Frantz (M).

Tjänstgörande ersättare:

Yvonne Riddervik (M) för Alexandra Grimfors (M) och Johan Hjelm (L) för Elisabeth Bäckström (M).

Närvarande tjänstemän:

Förvaltningschefen Ann-Christine Hansson, avdelningschefen Lisbeth Hagman, strategen Hanna Markkula, samt nämndsekreterarna Barbara Ahlmark och Camilla Östlund.

I sammanträdet deltar också borgarrådssekreteraren vid äldreroteln Lina Hultman, borgarrådssekreteraren vid roteln I Sarah Heidenborg och den politiska sekreteraren vid Kristdemokraternas kansli Mejke Runström.

§ 1 Genomgång av närvaro

Ordföranden Torun Boucher (V) öppnar sammanträdet.

Noteras närvarande ledamöter och ersättare.

Förvaltningschefen Ann-Christine Hansson presenterar en ny nämndsekreterare Camilla Östlund som ska tillsammans med nuvarande nämndsekreteraren Barbara Ahlmark hantera nämnden.

§ 2 Val av justerare

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD) utses att tillsammans med ordföranden Torun Boucher (V) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan om protokollsjustering

Anmäls att äldrenämndens protokoll från sammanträde den 17 april 2018 har md godkännande justerats den 25 april 2018.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Inga övriga frågor anmäls.

§ 5 Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser har inlämnats.

§ 6 Förvaltningschefens information

Strategen Hanna Markkula presenterar ärendet § 11 ”Redovisning och analys av avslag avseende särskilt boende 2017” och besvarar frågor från nämndens politiker.

Nämndsekreteraren Barbara Ahlmark presenterar ärendet § 10 Reviderad delegationsordning och delegationsförteckning för äldrenämnden och svara på nämndens frågor.

Ordföranden Torun Boucher (V) tackar för båda presentationer.

Förvaltningschefen Ann-Christine Hansson informerar om att Jenny Graneskog har anställts som ny enhetschef för handläggningsenheten och jourpatrullen på avdelningen Stockholms Trygghetsjour och hon börjar från och med den 16 juli 2018.

§ 7 Tertialrapport 1 för år 2018 för äldreämnden

Dnr 1.2.2-405/2018

Äldreämndens beslut

1. Äldreämnden godkänner tertialrapport 1 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldreämnden begär hos kommunstyrelsen om justering av investeringsbudgeten om 5,2 mnkr avseende anskaffning av digitala trygghetslarm.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-05-14.

Efter årets första tertial bedömer äldreförvaltningen att de mål, aktiviteter och indikatorer som framgår av verksamhetsplanen i huvudsak kommer att uppnås och genomföras under året. Sammanfattningen utgår från kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare Yvonne Riddervik (M) och Johan Hjelm (L) samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler, med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C), ett gemensamt särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD), (M) och (L) och med instämmande av ersättaryttrande från (C):

”Tertialrapport 1 2018 för Äldrenämnden visar fortsatt att en noggrann uppföljning och utvärdering av stadens äldreomsorg är den rätta vägen till en ännu bättre framtida omsorg.

Den politiska majoriteten har under mandatperioden haft en ensidig fokus på offentliga driftformer. Framgångsrika vård- och omsorgsboenden i privat drift har kommunaliserats till stadens egen regi. Vi kan konstatera att denna ensidiga fokus inte har med ett kvalitetsperspektiv att göra. I stadens brukarundersökning inom äldreomsorgen för 2017 klargörs att de som bor på vård- och omsorgsboenden i privat regi är något mer nöjda inom samtliga frågeställningar än äldre på boenden i kommunal regi. Störst skillnad är det inom frågorna gällande möjlighet till utevistelse, träffa läkare, och att personalen meddelar om tillfälliga förändringar.

Förra året kommunaliserades exempelvis Rio vård- och omsorgsboende på Östermalm, det var en väl fungerande verksamhet utförd av en uppskattad privat entreprenör, som inte gavs chansen att delta i en ny upphandling. Under mandatperioden är det åtta äldreboenden som kommunaliserats, och ytterligare beslut finns för 2019. I denna kommunaliseringssiver har man till och med börjat köra över stadsdelsnämndernas egna vilja. Det är inte ett seriöst sätt att behandla vårdgivare som vunnit driften utifrån bästa kvalitet.

Vänstermajoritetens fokus på offentliga driftformer förpliktigar att man prioriterar en god kvalitet på dessa äldreboenden. Men äldre som bor på de vård- och omsorgsboenden som staden driver i egen regi är mindre nöjda idag jämfört med 2014. Från att 83% var nöjda för fyra år sedan, var det förra året endast 79% som uppgav detsamma.

Sveriges Kommuner och landsting (SKL):s öppna jämförelser för 2017 visar på bristande kvalitet i stadens egna äldreboenden, och en stor skillnad jämfört med de äldreboenden som drivs av privata aktörer. I sju av nio parametrar får Stockholms stads egna äldreboenden betyget ”sämst”, exempelvis kring ”aktiviteter och känsla av ensamhet”, ”bemötande, förtroende och trygghet” och ”kontakt med personal”. Detta är inte acceptabelt.

Att kommunalisera framgångsrika privata äldreboenden hämmar kvalitetsutvecklingen. Under denna mandatperiod har investeringsviljan från privata aktörer minskat, inom ett välfärdsområde som är i stort behov av just investeringar för att

möta en åldrande befolkning. Stockholm stad behöver privata utförare inom äldreomsorgen, för investeringar, bättre kvalitet och valfrihet för äldre.

Därutöver har vi några synpunkter beträffande måluppfyllelsen i tertialrapporten:

1.2 "Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla / Äldre i hemlöshet"

Vi anser inte att målet är uppfyllt. Det räcker inte med att kartlägga, utreda och påbörja åtgärder. Vi kan konstatera att många av de avslag som avser plats på servicehus gäller äldre som inte har någonstans att bo och som inte har några missbruksproblem. Exempelvis noterar Skärholmen att närmare en femtedel av ansökningarna under 2017 avser personer som var eller riskerade att bli hemlösa. Det måste fram ett boende NU för att ta hand om dessa personer.

Även nämndmålet "*Äldrenämnden medverkar i det förebyggande arbetet för att ge de äldre lika förutsättningar i åldrandet*" anser vi inte vara uppfyllt. Vi har kunnat konstatera att biståndsbedömningen ser olika ut i stadens olika stadsdelar.

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Att den rödgrönrosa majoriteten anser att detta mål är uppfyllt kan inte ses annat än att majoritetens politiker inte är förankrade i den otrygga verklighet som många av stadens invånare – i alla åldrar men i synnerhet äldre – upplever. Att i sammanhanget framhålla att äldre vistas mer i sin bostad och i närmiljön är en klen tröst och närmast cyniskt.

1.4 "Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo/Äldres behov av olika boendeformer är tillgodosedda"

Här vill vi återigen framhålla det akuta behovet av ett äldreboende för äldre i hemlöshet.

1.5 "Idrott- och fritidsaktiviteter för äldre erbjuds"

1.6 "Kultur och andra aktiviteter för äldre erbjuds"

Att under dessa båda nämndmål hänvisa till att man dels inlett diskussioner med Idrottsförvaltningen samt tänker inrätta trygghetsboenden med aktivitetscenter är en lite väl tunn måluppfyllelse, anser vi. Som vanligt i dessa sammanhang ploppar den ideella sektorn upp som gubben ur lådan. Då vill man plötslig lära av goda exempel inom den idéburna sektorn. Vi anser inte att detta är måluppfyllelse nog.

Återigen, lite väl tunt. Här vore det på sin plats att kunna visa ett habiliterande förhållningssätt inom äldreomsorgen. Senare års forskning har visat att styrkan och explosiviteten i musklerna avtar med åren, just de snabba muskelfibrerna vi behöver när vi är på väg att tappa balansen och snabbt måste reagera. För att träna de snabba fibrerna måste vi träna med högre belastning än vad vi får med stavgång och promenader.

Vi vill även hänvisa till vårt särskilda uttalande beträffande de reviderade riktlinjerna för bidragsgivning. Vi har tidigare konstaterat att lokalkostnaderna varierar mycket mellan de olika föreningarna. Det finns exempel på en hyreskostnad på ca 200 000 kronor för 25 kvadrat meter och en annan hyreskostnad för den tredubbla ytan, 76 kvadrat meter för ca 83 600 kronor. Detta är inte rimligt. Vi anser att det inte är någon självklarhet att den ideella organisationens hela hyreskostnad täcks fullt ut ovanpå anslaget till själva verksamheten.

Det är viktigt att beakta och stödja den verksamhet som finns på de icke biståndsbedömda öppna verksamheterna för äldre som finns ute i stadsdelarna. Ett bra exempel på sådan verksamhet är Friskvårdscentrum i Hässelby-Vällingby. Allianspartierna är angelägna om ett bra och fruktbart arbete mellan staden och den ideella sektorn och i de öppna verksamheterna finns ett utmärkt tillfälle att förverkliga detta. Det skulle också kunna göra det möjligt att öka öppettiderna och ha öppet på sommaren och större helger när ensamheten är som störst.

1.7 "Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet"

Ett antal av målets underrubriker uppfylls inte enligt vårt förmenande.

Målet "Jämställd och likvärdig biståndsbedömning" uppfylls inte. "Stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen" – vad händer 2019? Här har vi inte sett någon plan för att kompensera bortfallet av statliga stimulansmedlen.

"Mat och måltider"

Här vill vi framhålla inspektörernas konstaterande att måltider, både själva maten och hela måltidssituationen, förblir likaså i alltför många av stadens verksamheter ett styvmoderligt behandlat område år efter år. Detta är desto beklagligare eftersom måltiderna för många äldre är mycket viktiga stunder på dagen. Här måste extra medel avsättas för att komma tillrätta med denna viktiga del i omsorgen. För oss är det självklart att de äldre känner sig delaktiga i både planering av maten och att de känner trygghet och

ett lugn i själva matsituationen genom att samma personal stannar genom hela måltiden hos den äldre.

3.4 "I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet"

I beskrivningen av denna måluppfyllelse är den övergripande ansatsen ett arbetsgivaransvar.

Vi menar istället att det är den äldres rätt till kompetent personal som borde genomsyra ansatsen. Vi inom allianspartierna anser att valfriheten inom äldreomsorgen endast kan betraktas som trovärdig och till gagn för samtliga äldre i Stockholms stad om stadens äldre kan välja mellan utförare som av staden får likvärdiga förutsättningar att bedriva god äldreomsorg. Det är för oss självklart att invånarnas skattemedel ska komma samtliga stadens utförare av äldreomsorg och därmed äldre i behov av omsorg tillgodo, inte enbart de äldre som väljer äldreomsorg i stadens egen regi och staden som utförare. Alla utförare av äldreomsorg – oavsett driftform – ska beredas möjlighet att utbilda kompetent personal.

4.5 "Stockholm är en stad där ingen behöver vara rätt för våld"

Här vill vi framhålla att i Program om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 saknas ett fokus på våld mot äldre kvinnor. Problematiken hos äldre kvinnor är ofta av speciell art eftersom de känner att de får skylla sig själva eller för att de tycker det är jobbigt att prata om exempelvis sexuellt våld. Om detta nämns inget i programmet. Ett kompetent och respektfullt bemötande hos de olika aktörer som kommer i kontakt med våldsutsatta äldre kvinnor är viktigt. Lika viktigt är att personalen genom ett lyhört förhållningssätt upptäcker tidiga tecken på att allt inte står rätt till och förmår agera utifrån det. Utbildning är i sammanhanget viktig för att personalen ska våga fråga om våld."

§ 8 Remiss "Förslag till reviderade riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice"

Remiss från kommunstyrelsens, KS dnr 2018/585

Dnr 1.6-374/2018

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen: "Förslag till reviderade riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice".
2. Äldrenämnden, under förutsättning att kommunfullmäktige antar förslaget till reviderade riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice, uppdrar åt äldreförvaltningen att införa redaktionella ändringar i dokumentet: "Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg" (KS dnr 105-1044/2017) i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-04-16.

Kommunstyrelsen har till bl.a. äldrenämnden remitterat "Förslag till reviderade riktlinjer gällande ledsagning och ledsagarservice" för yttrande senast den 8 maj 2018.

I budget för 2017 fick socialnämnden i uppdrag att utreda en mer flexibel biståndsbedömning och användning av ledsagningstimmar samt hantering av omkostnader i samband med ledsagning och ledsagarservice. Ledsagning ges som bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) eller i form av ledsagarservice enligt 9 § 3 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Socialnämnden presenterar förslag på nya riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice.

Äldreförvaltningen är positiv till socialnämndens förslag om en mer flexibel användning av biståndsbedömda ledsagningstimmar samt hantering av omkostnader i samband med ledsagning och ledsagarservice.

Äldreförvaltningen vill uppmärksamma att syftet med insatserna ledsagning och följeslagare inom hemtjänst skiljer sig åt.

Ledsagning för äldre avser i första hand ledsagning till sociala och kulturella aktiviteter, medan följeslagare är en mer praktisk insats för personer som även har annan hemtjänst. Enbart i undantagsfall kan det förekomma att en person har följeslagare som enskild insats. Ledsagning är kostnadsfri för den enskilde, medan följeslagare är en avgiftsbelagd hemtjänstinsats. Ledsagning utförs av ledsagare och följeslagning utförs av hemtjänstpersonal.

Förslaget på nya riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice förändrar inte skillnaderna mellan insatserna i sak.

Äldreförvaltningen är positiv till ändringen från omkostnadsersättning enligt schablon till ersättning för faktiska kostnader. Riktlinjerna förväntas dock medföra viss administration för biståndshandläggarna, bland annat gällande handlägningsprocessen gällande omkostnadsersättning.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Anders Ödmark m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med instämmande av ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) samt ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

Vice ordförande Michaela Hollis (KD) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) yrkar bifall till ett gemensamt förslag till beslut med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöddes av (V), (S) och (MP) med instämmande av (M) och med stöd av ersättaryttrande från (Fi) och ett gemensamt förslag till beslut från (KD) och (L) med stöd av ersättaryttrande från (C).

Ordföranden ställer båda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag bakom vilket ställdes (V), (S), (MP) och (M) stöd av (Fi).

Reservation från (KD) och (L) med ett stöd från ersättaryttrande från (C):

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) mot nämndens beslut till förmån för sitt gemensamma förslag till beslut enligt följande:

”Vi yrkar att äldre nämnden beslutar att:

- besvara remissen i enlighet med vad som nedan anförts.
- uppdra till äldreförvaltningen att – i det fall kommunfullmäktige beslutar anta reviderade riktlinjer gällande ledsagning och ledsagarservice – återkomma med förslag på erforderliga redaktionella ändringar i ”Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg (KF105-1044/2017).
- att anförda följande:

Ledsagning och ledsagarservice (hädanefters ledsagning) är en avgörande insats för att personer med nedsatt syn och andra funktionsnedsättningar ska kunna leva sina liv på samma villkor som andra.

Förslaget till nya riktlinjer bygger på ett uppdrag som socialförvaltningen har fått i budgeten. Det finns ett antal punkter i förslaget som är bra. Att kunna använda den beviljade tiden mer flexibelt är något vi välkomnar.

Brukarorganisationerna vittnar bland annat om att brukare som tidigare fått beviljad ledsagning nu får följeslagare inom hemtjänsten. Dessa två insatser är inte identiska och brukarna uppfattar att följeslagare inte kan ersätta ledsagare. Som äldreförvaltningen påpekar är också följeslagare inom hemtjänst en avgiftsbelagd insats. Vi välkomnar att socialförvaltningen i sitt reviderade förslag nu tydliggör att det rör sig om olika insatser. Det är viktigt att bevaka att detta förtydligande också får genomslag i stadsdelsnämndernas praxis.

Vi välkomnar att det blir lättare att spara ledsagares omkostnader över en tremånadersperiod. Vi förstår dock inte varför sådana sparade pengar fortfarande bara ska få användas för evenemang som kostar upp till 300 kronor, och varför dyrare evenemang bara kan finansieras via särskild ansökan. Det är oklart varför man under en tremånadersperiod ska kunna gå på tre evenemang à 300 kr men inte två evenemang à 450 kr. Det är individen själv som utifrån sina intressen bör avgöra vilka evenemang hen vill gå på,

inte en tjänsteman som ska bedöma vad som anses vara ”normalt”. Vi anser för övrigt att beloppsgränsen bör höjas från 300 till 400 kr. Det bör även förtydligas i riktlinjerna huruvida det möter något juridiskt hinder för brukaren att själv helt eller delvis stå för ledsagarens omkostnader.

Vi instämmer i övrigt med de synpunkter som äldreförvaltningen redovisar i sitt tjänsteutlåtande.”

§ 9 Yttrande över revisionskontorets årsrapport för år 2017 för äldrenämnden

Revisorsgrupp 3, RVK dnr 3.1.2-49/2018, för yttrande senast den 29 juni 2018

Dnr 1.4-357/2018

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till revisionskontoret, revisorsgrupp 3 som sitt yttrande över årsrapporten för år 2017.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-04-17.

Revisorerna har avslutat revisionen av äldrenämndens verksamhet under 2017 och överlämnat stadsrevisionens årsrapport till nämnden för yttrande senast 30 juni 2018.

Äldreförvaltningen anför sina synpunkter på årsrapporten och vidtagna åtgärder i tjänsteutlåtandet.

Årsrapporten redovisar det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av äldrenämndens verksamhet och ekonomi avseende 2017. Revisionskontoret bedömer i allt väsentligt att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att nämndens resultat bedöms vara förenligt med kommunfullmäktiges mål. Den interna kontrollen har förbättrats och bedöms vara tillräcklig. Brister gällande nämndens delegationsordning och Stockholms trygghetsjourns ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som revisionskontoret tagit upp blev åtgärdade under det första halvåret 2018.

Rörande delegationsordning har äldreförvaltningen reviderat det gällande dokumentet i enlighet med revisionen och vidtagit samtliga åtgärder. Reviderad delegationsordning med delegationsförteckningen finns bland ärenden till dagens nämndsammanträde (§ 10 dnr 1.1.3-106/2018).

Rörande ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete har tagits fram och godkändes av äldrenämnden på sammanträde den 27 mars 2018 (§ 15 dnr 1.1.3-100/2018).

Bokslut och räkenskaper bedöms också i allt väsentligt vara rättvisande och följer reglerna för god redovisningssed. Äldrenämnden bedöms delvis ha beaktat revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar med ett undantag. Detta undantag handlar om att implementera en samordning och utvärdering av stadens förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre. Äldreförvaltningen har skickat ut en enkät om hur detta arbete utförs i staden och resultatet kommer att sammanställas under året.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare Yvonne Riddervik (M) och Johan Hjelm (L) samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler, med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C), ett gemensamt särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD), (M) och (L) och med instämmande av ersättaryttrande från (C):

”Den föreliggande årsrapporten visar att revisionskontoret bedömer att verksamheten i allt väsentligt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt samt att nämndens resultat bedöms vara förenligt med kommunfullmäktiges mål.

Delegationsordningen och ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete har åtgärdats genom att nämnden i mars tog beslut om ett nytt ledningssystem samt att nämnden på detta sammanträde i maj beslutar om en reviderad delegationsordning.

Vi är mycket bekymrade över att så lite hänt sedan revisionsrapporten om hälsofrämjande åtgärder presenterades. En kartläggning har pågått och pågår, men inget konkret händer. Vi vill betona att implementeringen av en samordning och utvärdering av stadens förebyggande och hälsofrämjande insatser skyndsamt ska genomföras.”

§ 10 Reviderad delegationsordning och delegationsförteckning för äldrenämnden

Dnr 1.3.3-106/2018

Ersätter den tidigare delegationsordning och delegationsförteckning dnr 111-776/2016

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och delegerar förtecknade ärenden och ärendegrupper till förvaltningschefen samt till av henne angivna i vidaredelegation tjänstemän.
2. Äldrenämnden beviljar förvaltningschefen rätt att vid behov återkomma med ytterligare vidaredelegering till annan anställd på äldreförvaltningen.
3. Äldrenämnden delegerar till nämndens ordförande rätten att fatta beslut i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.
Ordförandens beslut ska anmälan till nästkommande nämndsammanträde.
4. Förvaltningschefens delegationsbeslut samt beslut tagna i vidaredelegation ska anmälas till nämnden i form av anmälningslistor enligt den i ärendet fastställda rutinen.
5. Den nu reviderade delegationsordningen och delegationsförteckningen ersätter tidigare ärendet dnr 111-776/2016 från och med den 16 maj 2018.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-05-02.

Efter den senaste revideringen från december 2016 har nya lagar tillkommit: ny kommunallag, ny förvaltningslag, ny dataskyddslag, ny EU:s dataskyddsförordning (GDPR), ny patientsäkerhetslag, m.m. Vissa ändringar infördes i socialtjänstlagen (bl.a. angående IVO), arbetsmiljölagen, hälso-

och sjukvårdslagstiftningen, m.m. Äldrenämndens reglemente har förändrats också (kfks 2016:9) och även ska ytterligare ändras med nya uppdrag (en remiss med komplettering av reglementet behandlades på äldrenämndens sammanträde den 17 april 2018, dnr 1.6-375/2018).

Kommunfullmäktige har antagit ett nytt program för ökad trygghet och säkerhet för åren 2018-2021 och nya riktlinjer för informationssäkerhet i Stockholms stad har tagits fram som innebär hantering av fler frågor i äldrenämndens verksamhet. Stadsarkivet har utfärdat nya arkivregler och riktlinjer för hantering av allmänna handlingar som också kräver vissa ändringar i delegation och vidaredelegation.

Revisionskontoret har i december 2017 genomfört en granskning av nämndernas delegationsordning och delegationsförteckning och i sin årliga årsrapport för 2017 för äldrenämnden (dnr 1.4-357/2018) framfört en del synpunkter på äldrenämndens sätt att hantera delegationsbeslut och vidaredelegation.

Det blev därmed behövt att aktualisera äldrenämndens delegationsordning och delegationsförteckning och anpassa till de nya lagarna, stadens styrdokument samt bemöta revisionens synpunkter.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare Yvonne Riddervik (M) och Johan Hjelm (L) samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 11 Redovisning och analys av avslag på ansökningar avseende särskilt boende 2017

Dnr 4.1-390/2018

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner redovisning och analys av avslag på ansökningar om särskilt boende 2017 i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-04-23.

Stadsdelsförvaltningarna sammanställer årligen antalet delegationsbeslut och domar inom äldreomsorgen och rapporterar uppgifterna till äldreförvaltningen. Äldreförvaltningen har i sin tur i detta ärende sammanställt uppgifterna om antalet delegationsbeslut och domar rörande särskilt boende under 2017. Äldreförvaltningen anser i tjänsteutlåtandet att bedömningen av rätten till särskilt boende utgår från lagstiftning och stadens riktlinjer samt att en individuell bedömning görs i varje enskilt fall.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare Yvonne Riddervik (M) och Johan Hjelm (L) samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD) anmäler eget särskilt uttalande med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) anmäler eget särskilt uttalande.

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler eget särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD) med stöd av ersättaryttrande från (C):

”I ärendet sammanställer äldreförvaltningen uppgifter om antalet delegationsbeslut och domar rörande särskilt boende under 2017 och redovisas de främsta skälen till att avslag ges, varför den enskilde bedöms att inte ha ett tillräckligt stort behov av omvårdnad.

Vård- och omsorgsboende

Beträffande det stora antalet avslag till vård- och omsorgsboende i stadsdelen Hägersten-Liljeholmen hänvisar stadsdelsförvaltningen till att en del avslag kunde härledas till att den enskilde fick sitt behov tillgodosett i hemmet genom ”Tryggt mottagande i hemmet”. Antalet avslag var dock under åren 2015 och 2016 likaså nästan dubbelt fler i Hägersten-Liljeholmen som i Älvsjö och under dessa år fanns inte ”Tryggt mottagande i hemmet”. Det torde därmed inte räcka som delförklaring.

Vi oroas starkt över att domstolen i 34,8 procent av överklagande beslut bedömer att de äldre har omfattande behov och att stadens biståndshandläggare har gjort en annan bedömning.

Servicehus

Beträffande avslagen och domar som meddelats och som går mot nämndens beslut om plats på servicehus vill vi framhålla domstolarnas vanligaste motivering till bifall, nämligen ålder, omfattande hjälpbehov, nedsatt fysisk hälsa och att den enskilde inte kan tillförsäkras skälig levnadsnivå. Även här gör domstolarna i sexton procent en annan bedömning än stadens biståndshandläggare. Förvaltningen behöver utreda detta grundligt.

Att enskilda äldre söker till servicehus för att det nuvarande boendet är otillgängligt, inte anpassat eller för stort påvisar med all tydlighet behovet av icke-biståndsbedömda anpassade äldreboenden.

Sammanfattningsvis ser vi i Stadshusalliansen ett stort behov av en genomgripande och proaktiv information till stadens äldre. Många äldre tycks inte veta vilka olika möjligheter som finns inom vilka ramar och för vilka ålderskategorier, vilken hjälp den äldre kan få i det egna hemmet samt vilka boenden som finns och vilka behov som ligger till grund för att kunna söka till de olika boendeformerna.

För den äldre som är hemlös idag gäller det att få en lösning, ett boende, helst idag. Det räcker inte med att hänvisa till att en utredning pågår. Därför tycker vi att det är angeläget att staden omgående skapar en boendeform för stadens hemlösa äldre, gärna i samarbete med socialförvaltningen.”

Särskilt uttalande från (M):

”Stadsdelsförvaltningarna sammanställer årligen antalet delegationsbeslut och domar inom äldreomsorgen.

Äldreförvaltningen har i detta ärende sammanställt uppgifterna om antalet delegationsbeslut och domar rörande särskilt boende under 2017.

Det är en dyster läsning. De framträdande skillnaderna mellan stadsdelarna visar att besluten är avhängiga var du bor i staden. Det är oacceptabelt och ovärdigt för en stad som Stockholm. Bostadsadress ska inte avgöra om du får plats på ett boende eller inte. I Hägersten – liljeholmen hade exempelvis 28 procent fått avslag på sin ansökan till ett vård- och omsorgsboende. Detta kan jämföras med Skarpnäck där endast 5,8 procent fått avslag på sin ansökan till vård och omsorgsboende. Likaså är avslagen skyhöga för boende på servicehusen, där 78 procent fått avslag i Hägersten-Liljeholmen.

- Istället för ett vårdlotteri där din adress har betydelse för om du får plats på vård- och omsorgsboende, behöver ansvaret för biståndsbedömningen lyftas från stadsdelarna till att ansvaret är centralt i stadshuset. Handläggarna kan trots en sådan förändring fortsatt vara placerade och arbeta lokalt, men besluten ska vara likvärdiga.
- Biståndsbedömningen behöver övergripande reformeras. Det behöver utredas hur man kan dela upp biståndsarbetarnas roller. Så att du som äldre kan få enskild hjälp med din bedömning, få särskild valfrihetsrådgivning, och få en särskild uppföljningskontakt, som kan finnas tillgänglig för omprövning av biståndsbeslut och göra enskilda besök.
- Därutöver anser Moderaterna att äldre över 85 år och som önskar plats på ett äldreboende ska få den möjligheten genom en boendegaranti, som innebär att du antingen får ett biståndsbedömt boende eller plats på ett trygghetsboende.

Trots att Karin Wanngård (S) hade hög retorik i valrörelsen och styrt sedan 2014, har avslagen ökat för varje år, till nu närmare var femte äldre som söker till vård- och omsorgsboende. Detta är ett allvarligt löftessvek från Socialdemokraterna. Moderaterna i Stockholm stad går till val på att reformera biståndsbedömningen, och säkerställa att äldre får vård efter behov.”

Särskilt uttalande från (L):

” Vi vill först och främst tacka förvaltningen för denna redovisning. Det är oerhört värdefullt att dylika redovisningar genomförs varje år. Detta möjliggör inte minst aggregerade analyser av skillnader på stadsdelsnivå, där antalet ärenden för ett enskilt år kan vara så lågt att det blir svårt att dra några säkerställda slutsatser. (Vi noterar de synpunkter av metodkaraktär som äldreförvaltningen anför i sitt tjänsteutlåtande.)

Det som framför allt är slående är att avslagsnivåerna för servicehus är fortsatt höga, att andelen avslag på vård- och omsorgsboende ökat och inte minst de stora skillnader som finns mellan olika stadsdelar. 17 procent av de sökande på Östermalm fick avslag på ansökan om servicehus, medan i Hägersten-Liljeholmen var det 78 procent.

Vi liberaler menar att det inte är acceptabelt att så många äldre som uppenbarligen vill flytta till ett äldreboende ska behöva bo kvar i sin bostad mot sin vilja, och att chanserna att få flytta är beroende av i vilken stadsdel man bor. Kvarboende ska vara en rättighet, inte ett tvång. I vårt Stockholm ska alla äldre känna sig trygga med att det finns ett tryggt och bra boende den dag man vill och behöver flytta.

Vi ser även att de äldre i ett fall av tre får rätt på överklagan om vård- och omsorgsboende. Många som ansöker om vård- och omsorgsboende är svårt sjuka och har svårt att själva värna sin rätt. En alltför sträng biståndsbedömning som kräver att man överklagar för att få rätt missgynnar äldre som inte har anhöriga som har god kännedom om hur systemet fungerar.

Företrädare för majoriteten har kommenterat de höga avslagsnivåerna i vissa stadsdelar, framför allt Hägersten-Liljeholmen, med att bostadsbeståndet där är otillgängligt. Även förvaltningen menar att otillgängliga bostäder kan vara ett skäl till många avslag. Vi menar att frågan bör studeras mera noggrant innan denna förklaringsmekanism kan godtas fullt ut.

Anta att ovanligt många äldre i Hägersten-Liljeholmen bor i otillgängliga bostäder. Anta att den som bor i en otillgänglig bostad är mer benägen att ansöka om särskilt boende. I så fall skulle andelen äldre i Hägersten-Liljeholmen som ansöker om särskilt boende vara högre än i staden som helhet.

Så är det dock inte. Antalet ansökningar om särskilt boende utgjorde för staden som helhet ca 12 procent av antalet personer över 80 år. För Hägersten-Liljeholmen var siffran 11 procent. Bilden stämmer även om man tittar enbart på servicehus, och även om man ser på hela befolkningen 65+.

Den enda kvarvarande förklaringsmekanismen skulle vara att de äldre i Hägersten-Liljeholmen vore mycket friskare än i andra stadsdelar. Varför de skulle vara så mycket friskare än de äldre på Kungsholmen och Östermalm eller i Bromma, socioekonomiskt jämförbara stadsdelar med betydligt lägre avslagsfrekvens, är dock oklart.

Att hänvisa till bostadsbeståndets otillgänglighet är en bekväm förklaringsmekanism av två skäl. Det första är att man slipper ifrågasätta huruvida stadens riktlinjer tillämpas likvärdigt av olika stadsdelar, trots att det råder oerhörda skillnader i bifallsfrekvens. Det andra är att om otrygghet i boende bara kan reduceras till frågan om tillgänglighet slipper man frågan om det sociala och omsorgsmässiga innehållet i boendet. Man kan låta de relativt dyra servicehusen långsamt förfalla och ersätta dem, aldrig med nya servicehus utan med billigare seniorboenden, som är tillgängliga men inte erbjuder lika bra service och omsorg.

Vi vet att servicehusen leder till ett friskare åldrande och att det ur såväl det offentliga som den enskildes perspektiv är en vinstaffär att låta äldre som så vill få flytta till servicehus. Därför vill Liberalerna också låta äldre över 85 år få göra det. Om de nya seniorboendena ger liknande effekter är än så länge oklart.

Det bör sägas att det naturligtvis inte är märkligt att en mycket gammal person som sitter i en otillgänglig bostad och är eller riskerar att bli isolerad känner oro och ensamhet och därför vill flytta till en tillgängligare bostad. Liberalernas ingång är att man då också ska få flytta, inte att man till varje pris och mot sin vilja ska behöva bo kvar hemma. Liberalerna är varma tillskyndare av teknisk utveckling inom äldreomsorgen, men välfärdsteknik måste innebära fler möjligheter, inte fler begränsningar.

Det vi vänder oss emot är att det otillgängliga bostadsbeståndet används som en förklaring för de höga avslagsfrekvenserna och de oerhörda skillnaderna mellan stadsdelarna. Förklaringen stavas inte bostadsbeståndet utan biståndsbedömningen, som är för

sträng, för ojämlik, och hittills svår att påverka genom politiska beslut.

Därför måste beslut om avslag på särskilt boende flyttas upp till politisk nivå och tas av stadsdelsnämndernas sociala delegationer, inte av tjänstemän. Detta som ett sätt för politiken att ta ansvar för de riktlinjer som man beslutat om, och att säkerställa att nya riktlinjer får genomslag i praktiken.

Vi lovar verka för ett nytt politiskt ledarskap i Stockholm som under nästa mandatperiod ger äldre ett ökat självbestämmande över sin boendesituation.”

§ 12 Uppföljning av stadens lex Sarah rapportering för år 2017

Dnr 4.1-385/2018

(Ärendet gemensamt med socialnämnden)

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner för sin del redovisning av inkomna lex Sarah-rapporter under året 2017.
2. Äldrenämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunfullmäktige.
3. Ärendet delges till stadsdelsnämnderna, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden för kännedom.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-04-12.

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen har genom en enkät till samtliga berörda nämnder följt upp rapporterade missförhållanden enligt bestämmelserna om lex Sarah under 2017. Totalt rapporterades 268 missförhållanden under 2017. Av dessa rapporter avsåg 195 missförhållanden i nämndernas egen verksamhet, 71 i enskild verksamhet och 2 i annan kommun. Jämfört med 2016 har det totala antalet rapporter om missförhållanden minskat både vad gäller rapportering från egen regi och enskild regi.

Förvaltningarna vill poängtera att arbetet enligt lex Sarah är en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att komma till rätta med brister i den egna verksamheten och förhindra att liknande missförhållanden uppkommer igen. Det är därför viktigt att identifiera bakomliggande orsaker till missförhållandet på systemnivå.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare Yvonne Riddervik (M) och

Johan Hjelm (L) samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

**§ 13 Anmälan av ekonomiska delegationsbeslut enligt
ärendegrupp 2.8.1-2.10 i delegationsförteckning för
kvartal 1 år 2018**

Dnr 1.1.3-412/2018

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan av ekonomiska
delegationsbeslut för kvartal 1 år 2018 till handlingarna.

Ärendet

I delegationsärendet för äldreförvaltningen anges att beställningar
av varor och tjänster som överstiger ett värde av 100 tkr ska
anmälas till nämnden. I detta ärende anmäls inköp och utbetalda
bidrag under perioden januari-mars 2018 enligt lista.

**§ 14 Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens
pensionärsråd (KPR) sammanträde den 8 maj 2018**

Föreligger protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråds (KPR) sammanträde den 8 maj 2018.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

**§ 15 Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens råd
för funktionshinderfrågor från den 11 april 2018**

Utgår, protokollet har ej anmälts.

**§ 16 Anmälan av protokoll från det gemensamma för
socialnämnden, äldrenämnden och
överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor
från sammanträden den 9 maj 2018**

Föreligger ett protokoll från sammanträdet den 9 maj 2018.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan av protokollet från
den 9 maj 2018 till handlingarna.

§ 17 Anmälan av postlistan för 1-30 april 2018

Föreligger äldreförvaltningens postlista för tiden
1-30 april 2018.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 18 Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäls.

Ordföranden Torun Boucher (V) påminner om att sommaravslutning för nämnden äger rum strax efter nästa nämndsammanträde den 12 juni i Ragnars skafferier i Stadshuset.

Ordföranden Torun Boucher (V) avslutar sammanträde.

Vid protokollet

Barbara Ahlmark, nämndsekreterare